

1. IEA, 2021. <https://www.aram-co.com/en/news-media/news/2021/ambition-to-reach-operational-net-zero-emissions-by-2050>
  2. Hua, D.D., et al., 2021. Experimental study and numerical simulation of urea-assisted SAGD in developing extra-heavy oil reservoirs. *J. Petrol. Sci. Eng.* 201, 10.
  3. Liu Z, Wang H, Blackbourn G, Ma F, He Z, Wen Z, et al. Heavy Oils and Oil Sands: Global Distribution and Resource Assessment. *Acta Geol Sin - English Ed* 2019;93 (1):199-212. <https://doi.org/10.1111/1755-6724.13778>
- ZEZEKALO I.G., PODOLIAK M.M. In-reservoir catalysis as a method to improve the development of hard-to-extract hydrocarbon reserves // 6rd International Scientific and Technical Internet Conference "Innovative development of resource-saving technologies and sustainable use of natural resources". Book of Abstracts. - Petrosani, Romania: UNIVERSITAS Publishing, 2023. - p. 125-128. https://www.upet.ro/cercetare/manifestari/Ukraine_2023_Book_of_Abstracts.pdf

УДК 622.276:546.33:519.2

**КОМПЛЕКСНИЙ СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ БЛОКУЮЧИХ СИСТЕМ НА ОСНОВІ
NH₄HCO₃
ДЛЯ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ГАЗОКОНДЕНСАТНИХ СВЕРДЛОВИН**

Зезекало І.Г., д.т.н., професор,
Реутенко В., аспірант

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

2012.nadra@gmail.com

bobbi00724@gmail.com

Композиція "20% NH₄HCO₃ + 3% альдегідоспирти" демонструє найкраще співвідношення вартість- ефективність (0,054 МПа·м³/\\$), поєднуючи високий тиск прориву з помірною ціною. Найдорожча композиція з ВЖС має найгірший економічний показник через високу вартість компонентів.

На основі проведеного комплексного статистичного аналізу експериментальних даних щодо ефективності блокуючих композицій для запобігання обводненню газоконденсатних свердловин встановлено наступне:

1. Аналіз показників тиску прориву виявив значну неоднорідність експериментальних даних (коефіцієнт варіації CV = 58,1%), що обумовлено принциповими відмінностями між контрольними зразками (0,6-0,9 МПа) та модифікованими композиціями на основі NH₄HCO₃ (4,0-4,8 МПа). Медіана (4,0 МПа) значно перевищує середнє арифметичне (3,03 МПа), що свідчить про ліву асиметрію розподілу. Коефіцієнти відновлення проникності демонструють принципово різну варіабельність: для газової частини CV = 9,2% (низька варіація), для водоносної частини CV = 40,1% (висока варіація), що підтверджує селективність дії блокуючих композицій.

2. Встановлено дуже сильну негативну кореляцію ($r = -0,94$, $p < 0,001$) між тиском прориву та коефіцієнтом відновлення проникності водоносної частини, що підтверджує фізичний механізм блокування: збільшення міцності бар'єру супроводжується інтенсивною кольматацією порового простору. Сильна негативна кореляція між тиском прориву та β газової частини ($r = -0,76$) вказує на неминучий компроміс між ефективністю блокування та збереженням продуктивності. Помірна позитивна кореляція між β газ та β вода ($r = 0,68$) демонструє, що композиції, які зберігають газопроникність, менш ефективно блокують воду.

3. Дисперсійний аналіз (ANOVA) однозначно підтвердив статистично значущі відмінності між групами композицій ($F = 28,64$, $p < 0,001$). Серія t-тестів показала, що всі

модифіковані композиції NH_4HCO_3 з добавками статистично достовірно ($p < 0,01$) перевищують базовий розчин NH_4HCO_3 за тиском прориву на 1,8-2,6 МПа (приріст 82-118%). Особливо значущою є різниця між модифікованими композиціями та водними розчинами ($t = 5,24$, $p < 0,0001$), що підтверджує критичну важливість використання NH_4HCO_3 як основи блокуючої системи.

4. Побудована лінійна регресійна модель $P_{\text{прориву}} = 2,2 + k \times X_{\text{добавки}}$ демонструє високу якість апроксимації ($R^2 = 0,891$) і дозволяє прогнозувати ефективність нових композицій зі стандартною похибкою $\pm 0,42$ МПа. Коефіцієнти ефективності добавок встановлено як: ВЖС ($k = 2,6$ МПа), КМЦ ($k = 2,3$ МПа), альдегідоспирти 3% ($k = 2,0$ МПа), альдегідоспирти 1% ($k = 1,8$ МПа). Множинна регресійна модель $\beta_{\text{води}} = 1,42 - 0,185 \times P + 0,34 \times \beta_{\text{газу}}$ ($R^2 = 0,923$) дозволяє оптимізувати склад композицій під конкретні технологічні вимоги.

5. Застосування методу аналізу ієрархій (АНР) з урахуванням вагових коефіцієнтів (тиск прориву 40%, збереження газопроникності 35%, блокування води 15%, економічність 10%) визначило композицію "20% NH_4HCO_3 + 3% альдегідоспирти (кристали)" як оптимальну з інтегральною оцінкою 0,873. Ця композиція забезпечує найкращий баланс між технічною ефективністю ($P = 4,2$ МПа, $\beta_{\text{газу}} = 0,87$) та економічною доцільністю (вартість 78 /м3, питома ефективність 0,054 МПа·м3/).

6. Аналіз співвідношення "вартість-ефективність" показав, що композиція " NH_4HCO_3 + 3% альдегідоспирти" має найкращий економічний показник серед високоефективних блокувачів. Найдорожча композиція з ВЖС (125/м3), незважаючи на максимальний тиск прориву (4,8 МПа), демонструє низьку питому ефективність (0,03), що робить її економічно недоцільною для масового застосування. Прогнозна тривалість ефекту для оптимальної композиції становить 14-20 місяців (95% ДІ: 12-22 місяці).

Проведений комплексний статистичний аналіз переконливо доводить, що застосування модифікованих композицій на основі 20% NH_4HCO_3 з добавками ВЖС, КМЦ або альдегідоспиртів статистично достовірно ($p < 0,001$) підвищує ефективність блокування пластової води в 1,8-2,2 рази порівняно з базовим розчином. Оптимальною з точки зору балансу технічної ефективності, економічності та тривалості дії визначено композицію "20% NH_4HCO_3 + 3% альдегідоспирти (кристали)" з інтегральним індексом ефективності 1,000, прогнозним тиском прориву $4,2 \pm 0,42$ МПа та очікуваною тривалістю дії 14-20 місяців. Високі показники статистичної значущості ($R^2 = 0,89-0,92$, Cohen's $d > 3,8$) та робастності висновків (94,2% стабільність при Monte-Carlo аналізі) дозволяють рекомендувати дану технологію для широкомасштабного промислового впровадження на газоконденсатних родовищах з проблемою обводнення.

Література:

1. Pichtel, J. (2016). Oil and gas production wastewater: Soil contamination and pollution prevention. Applied and environmental soil science, 2016(1), 2707989. <https://doi.org/10.1155/2016/2707989>
2. Dmytrenko, V., Zezekalo, I., Vynnykov, Y., Hristov, N., & Meracheva, G. (2021). Increasing the production of gas condensate by using ammonium carbonate salts. In E3S Web of Conferences (Vol. 280, p. 07011). EDP Sciences. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128007011>
3. Volovetsky, V. B., Otrishko, V. L., & Shchyrba, O. N. (2018). The problem of waterlogging of wells of the Nedelnoye gas condensate field and ways to solve it. Scientific works of VNTU.– 2018.–№ 2. <https://doi.org/10.31649/2307-5376-2018-2-7-11>